

**Vasily Erokhin, *WTO Agreement on Agriculture and Its Implication on Rural Development Policies in Russia* (Porozumienie WTO w sprawie rolnictwa i jego wpływ na politykę rozwoju obszarów wiejskich w Rosji), „Ágrarne právo EÚ” 2014, no. 1, s. 31–36,
DOI: 10.2478/eual-2014-0005.**

Celem opracowania jest przedstawienie wpływu niedawnego przystąpienia Rosji do Światowej Organizacji Handlu (WTO), a w szczególności zbadanie relacji między realizacją zobowiązań wynikających z zawartego Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa a rosyjską polityką w tym zakresie. W pierwszych zdaniach artykułu zawarta jest teza, że przystąpienie do WTO wpłynie na zmianę rosyjskiej polityki rolnej na wiele sposobów.

Na wstępie autor omawia Porozumienie w sprawie rolnictwa (w tym trzy podstawowe dziedziny regulacji: dostęp do rynku, wsparcie wewnętrzne i subsydia wywozowe), koncentrując się na aspektach odnoszących się do państw rozwijających się. Porozumienie różnicuje bowiem zobowiązania państw w zależności od stopnia rozwoju, dzieląc je na trzy grupy: państw rozwiniętych, rozwijających się oraz najslabiej rozwiniętych.

Następnie autor analizuje oficjalny, rządowy program rozwoju rolnictwa i regulacji rynku produktów rolnych na lata 2013–2020 pod kątem jego zgodności z Porozumieniem. Ogólne cele i priorytety programu wiążą się z wizją zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz ze stworzeniem warunków dla fizycznej i ekonomicznej dostępności żywności. Rosyjskie Ministerstwo Rolnictwa opracowało również plan działań mający na celu dostosowanie handlu i polityki rolnej, a także polityki rozwoju obszarów wiejskich do wymogów Światowej Organizacji Handlu.

W publikacji wymienione są przewidywane w rządowym programie środki oddziaływania na rynek produktów rolnych. Generalnie proponuje się, by system wsparcia państwowego dla rolnictwa opierał się na tzw. „kategorii zielonej”

określonej przez Porozumienie WTO. Kategoria ta obejmuje programy usług publicznych oraz bezpośrednie wypłaty dla producentów oddzielone od produkcji. Pomoc należąca do tej kategorii uważana jest za zgodną z zasadami WTO, nie ma zatem obowiązku jej zmniejszenia przez państwa. Jako najbardziej „perspektywiczne” narzędzia wspierania i ochrony rosyjskich producentów rolnych i firm działających w branży przetwórstwa rolno-spożywczego wskazywane są w artykule: dopłaty bezpośrednie niezależne od cen i rozmiarów produkcji, zastosowanie środków sanitarnych i fitosanitarnych jako barier ochronnych dla rynku krajowego (co, jak przyznaje autor, jest oficjalnie zabronione) oraz kombinacje różnych środków. W zakresie rozwoju obszarów wiejskich potrzebne są, zdaniem autora, zarówno natychmiastowe, doraźne działania (które pokrótce przedstawia), jak i opracowanie długoterminowej strategii odzwierciedlającej realia życia w Rosji. Oprócz celów i środków przewidywanych w programie rządowym autor omawia także ich aspekty finansowe, wskazując środki budżetowe przeznaczone na ich realizację.

Konkluzja nie zawiera bezpośrednich odniesień do problemu badawczego zarysowanego na początku artykułu, ale wyłącznie uwagi o strategicznej wizji efektywnej polityki państwa w omawianym zakresie. Z lektury całego tekstu można jednak wnioskować, że autor uważa prezentowany program za odpowiadający wymogom WTO.

Agnieszka Narożniak